

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **Mgr. F. Š.**, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky**, se sídlem Soudní 1672/1a, Praha 4, o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalované, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 12. 2018, č. j. 22 A 82/2018 - 6,

t a k t o :

- I. Návrh žalobce na ustanovení zástupce **se zamítá.**
- II. Kasační stížnost **se zamítá.**
- III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Usnesením ze dne 4. 12. 2018, č. j. 22 A 82/2018 - 6, Krajský soud v Ostravě postoupil Městskému soudu v Praze žalobu proti nečinnosti, které se měla dopustit žalovaná, konkrétně Věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Opava, neboť nezodpověděla žádost žalobce o informace ohledně ubytování vězňů dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Krajský soud v Ostravě v odůvodnění usnesení vysvětlil, že podle § 7 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, (dále jen „s. ř. s.“), je k řízení příslušný krajský soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který je podle žaloby nečinný. Žalobce přitom za nečinný, respektive žalovaný správní orgán, označil Vězeňskou službu České republiky, Věznici a ústav pro výkon zabezpečovací detence v Opavě. Navzdory dispoziční zásadě vyplývající z § 79 odst. 2 s. ř. s. však nadále platí, že účastníkem řízení může být jen ten, kdo k tomu má způsobilost

podle § 33 odst. 2 s. ř. s. Tím je ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím a § 1 a § 4 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky, Vězeňská služba České republiky, coby povinný subjekt, respektive správní orgán, nikoliv však Věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Opava. Pokud totiž zákon nevymezuje organizačním jednotkám správního orgánu s celostátní působností samostatnou rozhodovací pravomoc, nemohou takové organizační jednotky získat postavení správního orgánu podle § 4 odst. 1 a 2 s. ř. s. a místní příslušnost soudu podle § 7 odst. 2 s. ř. s. se řídí sídlem správního orgánu s celostátní působností. Vzhledem k tomu, že sídlem Vězeňské služby České republiky je Praha, je k projednání věci podle přílohy č. 2 k zákonu č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, (zákon o soudech a soudcích), místně příslušný Městský soud v Praze. Krajský soud v Ostravě dodal, že uvedené závěry odpovídají aktuální rozhodovací praxi Nejvyššího správního soudu patrně například z rozsudku ze dne 26. 9. 2018, č. j. 4 As 269/2018 - 14.

II. Kasační stížnost

[2] Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost. V ní namítl, že žalovaná, tj. Vězeňská služba České republiky, Věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Opava, je správní jednotkou, která podle § 4 zákona o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky činí za Vězeňskou službu České republiky právní úkony, mezi které patří správní trestání i řízení o trestných činech vězněných osob, a je tak povinným subjektem. Vzhledem k této námitce stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadené usnesení krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Současně také stěžovatel navrhl, aby mu Nejvyšší správní soud ustanovil zástupce z řad advokátů a přiznal osvobození od placení soudních poplatků, přičemž konstatoval, že je osobou se zdravotním postižením.

[3] Žalovaná se k obsahu kasační stížnosti nevyjádřila.

III. Posouzení kasační stížnosti

[4] Nejvyšší správní soud předně podotýká, že v souladu se závěry usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, publ. pod č. 3271/2015 Sb. NSS, není podání kasační stížnosti proti usnesení o postoupení místně příslušnému soudu podle § 7 odst. 6 s. ř. s. spojeno s poplatkovou povinností ani s povinným zastoupením advokátem. O stěžovatelově žádosti o osvobození od soudních poplatků proto soud nerozhodoval. Pokud jde o stěžovatelovu žádost o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti, podle § 35 odst. 9 s. ř. s. lze navrhopvateli na návrh ustanovit zástupce pro řízení o kasační stížnosti, jsou-li u něj splněny předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv; tyto podmínky přitom musí být splněny zároveň. Aniž by soud přistupoval ke zkoumání podmínky první, ve vztahu k podmínce druhé dospěl k závěru, že v případě postoupení místně příslušnému soudu nejde o právně natolik složitou věc, aby bylo nutné stěžovateli, který nadto má právní vzdělání, zástupce pro řízení o kasační stížnosti ustanovovat (srov. obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 8. 2015, č. j. 5 As 123/2015 - 14). Soud proto návrh na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti prvním výrokem zamítl.

pokračování

[5] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., podle nichž byl vázán rozsahem a důvody, jež stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Přitom neshledal vady uvedené v § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Stěžovatel v kasační stížnosti neoznačil důvody podle § 103 odst. 1 s. ř. s., z jejího obsahu je však zřejmé, že mínil důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[6] Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. „[k]asační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.“ Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní předpis, popř. je sice aplikován správný právní předpis, ale tento je nesprávně vyložen.

[7] Kasační stížnost není důvodná.

[8] Podle § 7 odst. 2 s. ř. s. „[n]estanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, je k řízení místně příslušný soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany. Má-li tento správní orgán sídlo mimo obvod své působnosti, platí, že má sídlo v obvodu své působnosti.“

[9] Podle § 79 odst. 2 s. ř. s. platí, že v řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti „[ž]alovaným je správní orgán, který podle žalobního tvrzení má povinnost vydat rozhodnutí nebo osvědčení.“

[10] Nejvyšší správní soud se již mnohokrát zabýval otázkou určení místní příslušnosti správních soudů podle sídla správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany. Z dosavadní judikatury vyplývá, že pro posouzení této otázky neexistuje všeobecně platné pravidlo, ale vždy je třeba vycházet z konkrétní právní úpravy působnosti a funkční příslušnosti při určení, kterému správnímu orgánu svěří v dané oblasti právní předpis rozhodovací pravomoc.

[11] Například v usnesení rozšířeného senátu ze dne 5. 5. 2015, č. j. Nad 288/2014 - 58, Nejvyšší správní soud vyslovil, že „bylo-li prvostupňové rozhodnutí vydáno v rámci určité větší instituce, je pro určení místní příslušnosti krajského soudu ve správním soudnictví nutno v konkrétním případě posoudit, o kterou ze dvou následujících alternativ se jedná. První možností je, že v rámci této instituce existují samostatné správní orgány v kompetenčním smyslu, které mají (územní) obvody své působnosti vymezen újeji, než je rámec fungování dané instituce jako celku. Pak se místní příslušnost krajských soudů ve správním soudnictví řídí podle sídel těchto správních orgánů v kompetenčním smyslu. Druhou alternativou je, že ačkoli se rozhodování v rámci dané instituce odehrává či může odehrávat na různých místech (míněno z hledisek geografických), je tato instituce i tak jen jedním správním orgánem v kompetenčním smyslu. Pak je její rozhodování, ať již se odehrává kdekoliv, pro účely určení místní příslušnosti přiřítelné pouze jednomu místu, a sice jejímu sídlu. V tomto případě pak bude k řízení ve správním soudnictví příslušný ve všech věcech, v nichž daná instituce rozhodovala jako správní orgán prvního stupně, jediný krajský soud, a sice podle místa jejího sídla.“

[12] Vždy je třeba vycházet ze základního pravidla, že za „*správní orgán*“ lze považovat orgán moci výkonné, orgán územního samosprávního celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobu nebo jiný orgán, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Organizační složka správního orgánu může být správním orgánem rozhodujícím v prvním stupni pouze tehdy, svěřuje-li jí právní předpis určité samostatné rozhodovací pravomoci (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 7. 2008, č. j. 3 Ans 8/2008 - 84).

[13] Pokud však zákon nevymezuje organizačním složkám správního orgánu s celostátní působností (vnitřním organizačním jednotkám) samostatnou rozhodovací pravomoc, nemohou takové organizační jednotky získat postavení správního orgánu rozhodujícího v prvním stupni podle § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Místní příslušnost soudu podle § 7 odst. 2 s. ř. s. se v takových případech bude řídit sídlem správního orgánu s celostátní působností, nikoli sídlem jeho vnitřní organizační jednotky (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2012, č. j. 6 Ads 15/2011 - 143, nebo také usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2012, č. j. Nad 81/2012 - 71). Podle judikatury Nejvyššího správního soudu je tedy správním orgánem ve věcech vyřizování žádostí o informace Vězeňská služba České republiky se sídlem Soudní 1672/1a, Praha, nikoli její jednotlivé regionální složky (srov. např. rozsudek NSS ze dne 26. 9. 2018, č. j. 4 As 269/2018-15).

[14] S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že ačkoliv stěžovatel v žalobě uvedl mylně jako sídlo žalované Věznici a ústav pro výkon zabezpečovací detence Opava, jako žalovanou správně uvedl Vězeňskou službu České republiky, jejíž sídlo se ve skutečnosti nachází na adrese Soudní 1672/1a, Praha 4. K tomu Nejvyšší správní soud dodává, že určení žalovaného správního orgánu je v řízení o nečinnosti žalobě v dispozici žalobce (§ 79 odst. 2 s. ř. s.). Tato dispozice však nesahá tak daleko, že by soud byl ve věci určení místní příslušnosti krajského soudu vázán nesprávným uvedením sídla žalovaného správního orgánu v žalobě.

[15] K projednání stěžovatelovy žaloby je proto podle Přílohy č. 2 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, místně příslušným Městský soud v Praze. Krajský soud tedy nepochybil, postoupil-li tomuto soudu napadaným usnesením stěžovatelovu žalobu k projednání a rozhodnutí.

IV. Závěr

[16] S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnosti není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl. O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení, které důvodně vynaložil. Vzhledem k tomu, že stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti procesně neúspěšný, právo na náhradu nákladů řízení mu nenáleží. Procesně úspěšné žalované žádné náklady nad rozsah vyplývající z její běžné úřední činnosti nevznikly.

pokračování

Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že nepřiznal náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti žádnému z účastníků.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. ledna 2019

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu